

O‘ZBEKISTON – DANIYA: HAMKORLIKNI YANADA RIVOJLANTIRISH MASALALARI KO‘RIB CHIQILDI

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2-oktabr kuni mamlakatimizga rasmiy tashrif bilan kelgan Daniya Qirolligi tashqi ishlar vaziri Lars Lyokke Rasmussenni qabul qildi.

O‘zbekiston — Daniya munosabatlarini siyosiy, savdo-iqtisodiy va madaniy-gumanitar sohalarida kengaytirishning amaliy jihatlarini ko‘rib chiqildi.

Ikki tomonlama hamkorlik sezilarli darajada faollashgani mamnuniyat bilan qayd etildi. O‘tgan yili Daniyaga O‘zbekistonning qarorgohi Stokgolm shahrida bo‘lgan ilk elchisi tayinlandi. Joriy yilda Daniya Markaziy Osiyo bo‘yicha maxsus vakilini tayinladi.

So‘nggi yillarda o‘zaro tovar ayirboshlash hajmi qariyb besh barobar oshdi. Daniyaning yetakchi kompaniyalari ishtirokida O‘zbekistonda tog‘-kon, kimyo va oziq-ovqat sanoati, qishloq xo‘jaligi, suv ta‘minoti hamda boshqa sohalarida qo‘shma loyihalar amalga oshirilmoqda.

O‘zaro savdo hajmini yanada oshirish, Daniya investitsiyalari, ilg‘or texnologiyalari va nou-xaularini energetika, farmatsevtika, transport va logistika, agrosanoat majmui hamda boshqa istiqbolli yo‘nalishlarga jalb etish muhimligi ta‘kidlandi.

Ta‘lim, madaniyat va turizm sohalarida aloqalami rivojlantirish uchun salmoqli salohiyat mavjudligi qayd etildi.

Xalqaro va mintaqaviy ahamiyatga molik dolzarb masalalar yuzasidan ham fikr almashildi. Uchrashuv yakunida hamkorlikni tizimli ravishda kengaytirish uchun institutsional va shartnomaviy-huquqiy asoslarni yanada mustahkamlash yuzasidan kelishuvga erishildi.

O‘zA

Prezident qarorlari — hayotda va nazoratda

SAMARALI IJRO INTIZOMI — TARAQQIYOTNING ENG ISHONCHLI VA MUSTAHKAM POYDEVORI

Bugungi kunda jahon miqyosida kechayotgan shiddatli globallashuv, ijtimoiy-iqtisodiy transformatsiyalar va texnologik inqiloblar har bir davlatdan o‘z boshqaruv tizimini tubdan isloh qilishni, qaror va qonunlar qabul qilish jarayoniga emas, balki ularning amaldagi ijrosiga alohida e‘tibor qaratishni talab etmoqda.

Zero, har qanday demokratik va huquqiy jamiyatning mustahkam poydevori, davlat hokimiyati idoralari faoliyatining samaradorligi va xalqning davlatga ishonchi bevosita ijro intizomining qay darajada yo‘lga qo‘yilgani bilan belgilanadi. Chunki eng mukammal qonunlar, eng ilg‘or strategiyalar va xalqchil dasturlar ham, agar ularning ijrosi o‘z vaqtida, sifatli va to‘liq ta‘minlanmasa, shunchaki qog‘ozda qolib ketuvchi deklarativ hujjat bo‘lib qoladi, xolos.

O‘zbekiston o‘z taraqqiyotining yangi bosqichiga kirishgan, Uchinchi Renessans poydevorini yaratishdek ulug‘vor maqsadlarni o‘z oldiga qo‘ygan bir davrda ijro intizomini mustahkamlash davlat siyosatining eng ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Zero, davlatimiz rahbari ta‘kidlaganidek, islohotlarning natijadorligi, fuqarolarning hayot darajasi va farovonligi joylardagi ijro apparatining mas‘uliyati, fidoyiligi va intizomiga bog‘liqdir.

Ijro intizomi nafaqat huquqiy majburiyat yoki ma‘muriy tartib-qoidalar yig‘indisi,

balki davlat organlari, mansabdor shaxslar va har bir xizmatchining qabul qilingan qonun hujjatlari, farmon va qarorlar, topshiriq va dasturlarni belgilangan muddatlarda, sifatli va maqsadli amalga oshirish mas‘uliyatidir. Kengroq ma‘noda ayttsak, ijro intizomi davlat mexanizmi uzluksiz, uyg‘un va samarali ishlashini ta‘minlovchi asosiy harakatlantiruvchi kuchdir. Agar davlatni ulkan va murakkab bir soat mexanizmgacha o‘xshatsak, ijro intizomi ushbu mexanizmning har bir tishli g‘ildiragini bir-biriga bog‘lab, soatning to‘g‘ri va aniq ishlashini ta‘minlovchi quvvat hisoblanadi.

Ijro intizomining ijtimoiy-siyosiy ahamiyati shundaki, u davlat bilan xalq o‘rtasidagi o‘zaro ishonch ko‘prigini mustahkamlaydi. Har qanday islohot yoki qonun hujjati pirovardida oddiy insonlarning turmush sharoitini yaxshilashga yo‘naltirilgan bo‘ladi.

Davomi 2-beta

“TEZROQ HARAKAT QILING, O‘ZBEKISTON BOZORIGA KIRISHGA SHOSHILING”

YOXUD SOBIQ ELCHINING FIKRI O‘ZGARISHIGA NIMA SABAB BO‘LDI?

Boy tarix, madaniyat, iqtisodiy salohiyat va ulkan imkoniyatlar yurti

Dunyo mamlakatlari o‘rtasida hamkorlik, ochiq muloqot va o‘zaro tajriba almashinuvi tobora muhim ahamiyat kasb etib borayotgan bugungi globallashuv va jadal taraqqiyot davrida yangi O‘zbekistonning jahon hamjamiyatiga ochilishi, xorijiy davlatlar bilan do‘stona va manfaatli munosabatlarning kengayishi mamlakatimizning xalqaro maydondagi o‘rnini yanada mustahkamlamoqda.

Mustaqilligimizning 35 yilligi arafasida Respublika Ma‘naviyat va ma‘rifat markazining bir guruh xodimlari Yaponiyada bo‘lib qaytdi. Bir necha kun mobaynida dunyo O‘zbekistonning boy tarixi, betakror madaniyati, iqtisodiy salohiyati va ulkan imkoniyatlariga tobora ko‘p qiziqish bildirayotganiga yana bir karra amin bo‘ldik. Safar davomida Tokio, Nagoya va Xitosima shaharlarida o‘nlab uchrashuv, taqdimot va mavliya suhabatlari o‘tkazildi. Xususan, Yaponiya Davlratimuz rahbarining yil o‘n ikki oy tig‘iz kun tartibi bilan o‘tayotgan faoliyati sentabr oyida ham keng ko‘lami va qamrovi bilan yuqoridagi fikrimizni baralla aytga olishga izn beradi.

Davomi 5-beta

MILLAT KELAJAGIGA E‘TIBOR

2

NOTINCH DUNYODAGI TINCH, BARQAROR MAMLAKAT

Sentabr odatdagidek

O‘zbekiston siyosiy hayotida jo‘shqin jarayonlarga boy bo‘ldi. Sokin kuzning ilk oyini mamlakat siyosiy-ijtimoiy hayotida bir nuqtada tutashadigan turli jabhalarni bir vaqtning o‘zida harakatga keltirgan pallaga qiyoslash mumkin: Toshkentda — yig‘ilishlar, qarorlar va yangi vazifalar. Hududlarda — yangi loyihalar, korxonalar, ish o‘rinlari kabi ulkan marralar. Xorijda — strategik hamkorlik va investitsiyalar bo‘yicha muzokaralar. Tinchlik va barqarorlik hukmron jamiyatda esa ushbu har bir yangilik hamda o‘zgarishlarning odamlar hayotida aks ettirish maqsadi bilan yashayotgan fidoyi insonlar faoliyati...

Tashqi siyosatda faol diplomatik kun tartibi

O‘zbekiston dunyoga, dunyo O‘zbekistonga ochilishda davom etmoqda. Bu gap zamirida nafaqat mamlakatimizning tashqi dunyo bilan aloqalari kengayishi, balki xalqlar o‘rtasidagi o‘zaro anglashuv, ishonch va hamkorlikning yangi bosqichga ko‘tarilishi, yurtimizda tinchlik mustahkamlanib, turmush farovonligi oshib borayotgani kabi rad etib bo‘lmaz haqiqatlar mujassam. Bugun O‘zbekiston va uning mardonavor xalqi tarixiy qadriyatlarini asrab-avaylagan holda zamonaviy taraqqiyot sari dadil qadam tashlamoqda va dunyoga yangi qiyofasini namoyon etmoqda. Davlatimiz rahbarining yil o‘n ikki oy tig‘iz kun tartibi bilan o‘tayotgan faoliyati sentabr oyida ham keng ko‘lami va qamrovi bilan yuqoridagi fikrimizni baralla aytga olishga izn beradi.

Oyning ilk kunida Prezidentimiz Shanxay hamkorlik tashkilotiga a‘zo

Sentabr sarhisobi

davlatlar rahbarlari kengashining yubiley yig‘ilishida ishtirok etdi. Bishkek shahri mezbonligida o‘tgan tadbir kun tartibiga muvofiq, tashkilotning 25 yillik faoliyati davomida erishilgan yutuqlar, barqarorlikni mustahkamlash, hamkorlikni kengaytirish va birgalikdagi taraqqiyotni davom ettirish borasidagi istiqbolli vazifalar muhokama qilindi. Eng dolzarb xalqaro va mintaqaviy masalalar yuzasidan ochiq fikr almashildi.

Prezidentimiz tashkilot chorak asr davomida o‘zining zarurligi va samaradorligini namoyon etgani, “Shanxay ruhi” tamoyillariga amal qilgan holda teng huquqli muloqotni ta‘minlagani, mintaqaviy barqarorlik va mamlakatlarimizning barqaror rivojlanishiga ko‘maklashganini qayd etdi. O‘z nuqtida tashkilot oldida turgan eng dolzarb vazifalarga to‘xtaldi.

Iqtibos: “Ishonchim komilki, SHHT mamlakatlarining ulkan insoniy, tabiiy, ishlab chiqarish va intellektual resurslari,

eng avvalo, xalqlarimiz farovonligini yuksaltirishga xizmat qilishi lozim. Shu bois, “SHHT — 2040: umumiy taraqqiyot makoni” konseptual qarashini ishlab chiqishga kirishishni taklif etaman.

Uning asosiy maqsadi investitsiyalar, texnologiyalar va bilimlar erkin almashiniladigan, yirik infratuzilma va sanoat loyihalari amalga oshiriladigan, mintaqalar, biznes va odamlar o‘rtasidagi to‘g‘ridan to‘g‘ri aloqalar kengayib boradigan o‘zaro bog‘liq va barqaror makomni shakllantirishdan iborat bo‘lishi lozim”.

Shuningdek, davlatimiz rahbari “SHHT plyus” formatidagi uchrashuvda nutq so‘zlad. Dunyoda ro‘y berayotgan o‘zgarishlar sharoitida BMT va mintaqaviy tuzilmalar roliga to‘xtalib, qator takliflarni ilgari surdi, O‘zbekiston Yevrosiyo makonida ochiq va o‘zaro manfaatli hamkorlikni rivojlantirish tarafdori ekanini urg‘uladi.

Iqtibos: “Biz uchun o‘zaro bog‘liqlik strategik mustaqillik va barqarorlik masalasidir. Biz shunday ko‘p qutblilik tarafdorimizki, u yangi ajratuvchi chiziqlarni yaratmaydi, balki imkoniyatlar makonini kengaytiradi, mintaqaviy loyiha va tashabbuslar o‘zaro raqobatlashmaydi, balki bir-birini samarali to‘ldiradi”.

Prezidentimiz sammit doirasida Xitoy Xalq Respublikasi Raisi, Rossiya Prezidenti va Pokiston Bosh vaziri bilan muzokaralar, shuningdek, BMT Bosh kotibi va AQSH Prezidentining Janubiy va Markaziy Osiyo bo‘yicha maxsus vakili bilan uchrashuvlar o‘tkazdi.

O‘zbekiston tashqi siyosatidagi faollik 7-8-sentabr kunlari Yevropa mintaqasiga ko‘chdi. Mamlakatimiz yetakchisi Serbiya Respublikasi Prezidenti taklifiga binoan rasmiy tashrif bilan ushbu mamlakatda bo‘ldi.

Davomi 2-beta

Prezident qarorlari — hayotda va nazoratda

SAMARALI IJRO INTIZOMI — TARAQQIYOTNING ENG ISHONCHLI VA MUSTAHKAM POYDEVORI

Boshlanishi 1-betda

Agar joylarda hujjatlar ijrosi paysalga solinsa, rasmiyatchilik yoki hisobotbozlikka yoʻl qoʻyilsa, fuqarolarda davlat siyosatiga va adolatga ishonch soʻnadi. Aksincha, qabul qilingan qarorlarning hayotda oʻz aksini topishi, muammolar oʻz vaqtida hal etilishi jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni taʼminlaydi, fuqarolarning Vatan taqdiri, jamiyatda kechayotgan yangilanish jarayonlariga daxldorlik tuygʻusini va faolligini oshiradi. Shuning uchun ham ijro intizomi shunchaki maʼmuriy tushuncha emas, balki mamlakat barqarorligi va taraqqiyotini taʼminlovchi muhim ijtimoiy-siyosiy omildir.

Zamonaviy menejment va davlat boshqaruvi nazariyasida samaradorlik tushunchasi resurslar, yaʼni vaqt, mablagʻ, inson kapitalidan oqilona foydalangan holda eng yuqori natijaga erishishni anglatadi. Bu jarayonda ijro intizomi boshqaruv sifati va samaradorligini belgilovchi eng asosiy mezon. Yuqori ijro intizomi mavjud tizimda bir necha muhim afzalliklar boʻladi:

— vaqt resursidan unumli foydalanish. Belgilangan topshiriqlarning oʻz vaqtida bajarilishi ish surʼatini oshiradi, ortiqcha byurokratik jarayonlar va takroriy majlislarga chek qoʻyadi;

— moddiy va moliyaviy resurslar tejamkorligi. Dastur va loyihalarning kechiktirilishi koʻpincha inflyatsiya yoki qoʻshimcha xarajatlarni sababli loyiha qiymati oshishiga olib keladi. Ijro intizomi esa bunday holatlarning oldini olishga zamin yaratadi;

— strategik rejalashtirishning aniqligi. Quyi boʻgʻinlarda topshiriqlar aniq bajarilganda, yuqori boshqaruv organlari kelgusi strategik qadamlarni toʻgʻri va real maʼlumotlarga tayanib rejalashtira oladi.

Davlat boshqaruvida rahbar kadrlarning shaxsiy javobgarligi va namunasi ijro intizomini shakllantirishda markaziy oʻrin tutadi. Rahbar oʻz xatti-harakatlari, ish uslubli va masʼuliyati bilan jamoaga namuna boʻlishi lozim. Zero, boshqaruvida intizom yuqoridan pastga qarab shakllanadi. Rahbar oʻziga va qoʻl ostida ishllovchilarga nisbatan talabchan boʻlgan, topshiriqlar ijrosini tizimli nazorat qila olgan joydagina koʻzlangan natijalarga erishilishi shubhasizdir.

Oʻzbekistonda, ayniqsa, keyingi oʻn yillikda ijro intizomini kuchaytirishning mustahkam huquqiy va tashkiliy bazasi yaratildi. Davlat boshqaruvi organlari, mahalliy davlat hokimiyati idoralarining bu boradagi faoliyati qator qonunlar, Prezidentimiz farmon va qarorlari hamda hukumat hujjatlari bilan tartibga solib kelinmoqda.

Xususan, Oʻzbekiston Prezidentining 2021-yil 10-fevraldagi “Qonunchilik hujjatlari ijrosini samarali tashkil etishda davlat boshqaruvi organlari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlari rahbarlarining shaxsiy javobgarligini kuchaytirishga doir qoʻshimcha chora-tadbirlar toʻgʻrisida”gi farmoni, 2021-yil 31-maydagi “Ijro.gov.uz” ijro intizomi idoralararo yagona elektron tizimi samarali faoliyat koʻrsatishini taʼminlashga qaratilgan qoʻshimcha chora-tadbirlar toʻgʻrisida”gi qarori va boshqa tegishli hujjatlar tizimda yangi davmi boshlab berdi.

Ushbu hujjatlar orqali ijro intizomini nazorat qilishning mutlaqo yangi mexanizmi joriy etildi. Unga koʻra, har bir topshiriq va qonun hujjati

Ulugʻbek MUSTAFOYEV, Jizzax viloyati hokimi

boʻyicha masʼul ijrochilar, bajarish muddatlari va kutilayotgan aniq natijalar (KPI) belgilab berildi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari jadal rivojlanayotgan bugungi davrda ijro intizomini anʼanaviy, yaʼni qogʻoz koʻrinishida nazorat qilish oʻz ahamiyatini yoʻqotdi. Shu sababli davlat boshqaruvida raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali inson omilini kamaytirish, shaffoflik va tezkorlikni taʼminlashga alohida eʼtibor qaratildi. Davlat organlari va tashkilotlarida ijro intizomini nazorat qilishning yagona elektron tizimi — “Ijro.gov.uz” tizimi yoʻlga qoʻyildi.

Mazkur axborot tizimi qonun hujjatlari va topshiriqlarning ijro jarayonini onlayn rejimda kuzatish, muddatlarni avtomatik ravishda nazorat qilish va hisobotlarni shakllantirish kabi qulay imkonlar yaratdi. Tizimning amaliyotga joriy etilishi tufayli quyidagi ijobiy natijalarga erishildi:

— shaffoflik taʼminlandi. Hujjat ustida kim, qachon va qanday ishlayotganini yuqori turuvchi organlar real vaqt rejimida koʻrib turadi, bu esa yashirin paysalga solish holatlariga barham beradi;

— muddatlar nazorati qatʼiylashdi. Topshiriq muddati yaqinlashganda tizim ijrochini avtomatik ravishda ogohlantiradi va muddat

— qogʻozbozlik kamaydi. Hujjat aylanishi elektron shaklga oʻtkazilishi hisobiga vaqt va moddiy resurslar sezilarli darajada tejala boshladi.

Raqamlashtirish jarayonlari faqatgina maʼmuriy nazoratni osonlashtirib qolmay, davlat xizmatchilarining ish samaradorligini xolis baholash uchun ham mustahkam zamin yaratdi. Endilikda xodim yoki rahbarning faoliyatiga subyektiv qarashlar asosida emas, balki elektron tizimdagi real ijro koʻrsatkichlariga qarab baho berilmoqda.

Har bir rahbar va ijrochi oʻz faoliyatida “Vaqt — oltin, xalq manfaatlar — hamma

qilinsa, buning ortidan, albatta, ijobiy natija — insonlarning roziligi yuzaga chiqadi.

Ijro intizomi kuchayishi bugun faqatgina raqamlar yoki hisobotlardagi quruq statistik koʻrsatkich emas. Bu olis qishloqdagi xonadonga kirib borayotgan ichimlik suv, yangidan qad koʻtargan maktab binosi, yoshlarning bandligini taʼminlayotgan yangi korxona va eng asosiysi, fuqarolarning erangi kunga ishonchi mustahkamlanishidir.

Jizzax viloyatida ham ijro intizomining samarali yoʻlga qoʻyilishi natijasida ijtimoiy soha yoʻnalishida 163 ta, jumladan, 73 ta

narsadan ustun” tamoyilini shior qilib olgandagina koʻzlangan maqsadlarga erishish mumkin. Shundan kelib chiqqan holda, bugun ijro intizomi shunchaki maʼmuriy talab emas, balki jamiyatda yuqori masʼuliyat madaniyatini shakllantiruvchi maʼnaviy mezonga aylanib

maktab va 22 ta bogʻcha, 27 ta tibbiyot, 4 ta oliy taʼlim, 35 ta sport va 2 ta madaniyat obyektida qurilish-taʼmirlash ishlari bajarilib, 3,1 mingdan ortiq oʻquv oʻrni yangidan yaratildi va 4 mingga yaqin mavjud oʻquv oʻrni taʼmirdan chiqarildi.

buzilgan taqdirda tizimda qizil chiroq yonib, bu haqda nazorat qiluvchi organlarga xabar boradi;

ulgurdi. Qachonki topshiriqlar oʻz egasini vaqtida topsa va uning ijrosi qatʼiy nazorat

Hududlarda uzoq yillardan buyon yechimini kutib kelgan yoʻl bilan bogʻliq muammolarning

7 yilda jami 4,8 milliard dollar investitsiya jalb etilgan boʻlsa, yaratib berilgan

Munosabat

Soʻnggi oʻn yilda oʻqituvchilik kasbi nufuzini yuksaltirish, pedagoglarni qoʻllab-quvvatlash va munosib mehnat sharoitlarini yaratish borasida keng koʻlamli islohotlar qilindi. Eng avvalo, ular yosh avlodga bilim va tarbiya berishga toʻliq bagʻishlanishi uchun majburiy mehnat, ortiqcha qogʻozbozlik hamda kasbiy faoliyatiga aloqador boʻlmagan yumushlardan xalos etildi.

Ustoz va murabbiylarga imtiyozli isteʼmol kreditlari ajratilishi, olis va chekka hududlarga borib faoliyat yuritayotgan yuqori malakali pedagoglar uchun qoʻshimcha ustamalar belgilanishi, fidoyi oʻqituvchilarning yuksak davlat mukofotlari bilan taqdirlanayotgani yangi Oʻzbekistonda taʼlim sohasiga, ayniqsa, ustoz va murabbiylar mehnatiga boʻlgan eʼtibor va munosabat tubdan oʻzgarganining yorqin ifodasidir.

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyada oʻqituvchining maqomi alohida belgilab qoʻyilgani davlat tomonidan ilm-fan, maʼrifat va taʼlim sohasini rivojlantirishga ustuvor ahamiyat qaratilayotganining yaqqol tasdiqiʼdir. Bu esa ustoz va murabbiylarning huquq va qonuniy manfaatlarini taʼminlash,

Ravshan FOZILOV, Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati

shaʼni, qadr-qimmati va kasbiy nufuzini yanada mustahkam himoyalashga xizmat qilmoqda.

2024-yil 1-fevralda qabul qilingan “Pedagogning maqomi toʻgʻrisida”gi qonun ustoz va murabbiylarning huquqiy maqomini yanada mustahkamladi. “Pedagog xodimlarning xizmat vazifalarini bajarishiga toʻgʻsinlik qilganlik uchun javobgarlik kuchaytirilishi munosabati bilan Oʻzbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksiga hamda

Oʻzbekiston Respublikasining Maʼmuriy javobgarlik toʻgʻrisidagi kodeksiga qoʻshimcha va oʻzgartirish kiritish haqida”gi qonun esa tom maʼnoda jamiyatda muallimlar qadr-qimmatini yuksaltirdi.

Bugungi kunda ushbu hujjat pedagoglarni majburiy mehnatga jalb qilish bilan bogʻliq huquqbuzarliklar, pedagog xodimlarning kasbiy faoliyatiga qonunga xilof ravishda aralashganlik uchun javobgarlikni kuchaytirishga, ularning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini taʼminlashga xizmat qilmoqda.

Oʻqituvchi va murabbiylar kuni arafasida “Yangi Oʻzbekiston” universitetida ustoz va murabbiylar bilan boʻlib oʻtgan uchrashuvda davlatimiz rahbari tomonidan pedagoglarning jamiyatdagi nufuzini yanada oshirish, ular mehnatini munosib ragʻbatlantirish va yangi imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan muhim tashabbuslar ilgari surildi.

Aytish joizki, tariximizdagi buyuk siymolar kamoloti ortida ularga ilm va tarbiya bergan, hayot yoʻlini koʻrsatgan ustozlarning beqiyos mehnati mujassam. Uchrashuvda Imom Buxoriy, Beruniy, Amir Temur va Alisher Navoiy kabi siymolarni yetishtirgan ustozlar “odamiylik bogʻining bogʻbonlari” sifatida eʼtirof etildi. Bu esa ustoz shaxsining jamiyat hayotidagi oʻrmini yanada yuksak

baholash, yosh avlod tarbiyasida muallim mehnatining ahamiyatini anglash va pedagog kasbiga hurmatini mustahkamlashga xizmat qiladi. Ayniqsa, taʼlimning barcha boʻgʻinlarida faoliyat yuritayotgan ilgʻor va fidoyi pedagoglarni munosib ragʻbatlantirish maqsadida jadic bobomiz Abdulla Avloniy nomidagi alohida davlat mukofotini taʼsis etish tashabbusi minglab ustozlar qalbidagi ezgu orzu va intilishlarga hamohang boʻldi.

Fundamental fanlar oʻqituvchilari uchun ragʻbatning yangi tizimi joriy etilishi, milliy sertifikatga ega pedagoglarga 50 foiz ustama

toʻlanishi, har yili 208 ta tuman va shaharning lider oʻqituvchilariga 30 million soʻmdan mukofot berilishi, yana ming oʻqituvchi xorijda stajirovka oʻtashi pedagoglarning bilim va salohiyatini oshirish, ilgʻor tajribalarni taʼlim jarayoniga tatbiq etish, sifatlari taʼlim orqali kelajak avlodning intellektual salohiyatini yuksaltirishga turtki beradi.

Kamida 15 yillik stajga ega pedagoglarning farzandlariga oliyogʻon kontrakti uchun foizsiz kredit ajratilishi, xorijiy va milliy sertifikat olgan muallimlarning imtihon xarajatlari toʻliq qoplanishi ustozlar mehnatiga yuksak

sharoitlar natijasida joriy yilning oʻzida 2,7 milliard dollar oʻzlashtirilishini maqsad qilganmiz.

Viloyatimizda aholi bandligini taʼminlash va daromadlarini oshirish borasida ham salmoqli natijalarga erishildi. Oʻtgan davr mobaynida 234,1 ming aholi daromadli mehnat bilan taʼminlandi. Shundan 25,4 ming nafari doimiy ishga joylashtirildi, 34,4 ming nafarining mehnat faoliyati legallashtirildi, 175 ming nafarining daromadi oshirildi. Eng muhimi, bu raqamlar ortida yangi ish oʻrinlari, aholi daromadlari ortishi, tadbirkorlik uchun yangi imkoniyatlar va yurtimiz taraqqiyotiga munosib hissa qoʻshishdek ezgu maqsadlar mujassam.

Aholini sifatlari oziq-ovqat mahsulotlari bilan taʼminlash eng ustuvor vazifalarimizdan biridir. Bunda qishloq xoʻjaligini rivojlantirish, agrar sektorga innovatsiya va raqamlashtirishni keng joriy etish muhim rol oʻynaydi.

Shu maqsadda bu yil gʻalla hosili oʻrim-yigʻimida qatnashgan jami 367 ta don oʻrish kombayniga “JPS” texnologiyalari va kuzatuv kameralari oʻrnatilib, monitoring markazi orqali kuzatish tizimi ishga tushirildi. Natijada kunlik ish unumdorligi oshib, 15 kunda gʻallani oʻrib olishga erishildi. Boshqacha aytganda, 84 ming tonna yoki 269 milliard soʻmlik hosil qisqa fursatda, asosiysi, yoʻqotilishga yoʻl qoʻyilmasdan yigʻib olindi.

Pillachilik yoʻnalishida “Jizzax tajribasi” asosida 10 ta tumandagi koʻp qavatli uylar atrofiga zamonaviy, markazlashgan 70 ta pillaxona barpo etildi hamda 40 mingdan ortiq xotin-qizning bandligi taʼminlanib, daromad olishiga koʻmaklashildi.

Sayyohlar uchun zarur infratuzilma yaratish va xizmat koʻrsatish sifatiini oshirish boʻyicha belgilangan vazifalarning joylardagi ijrosi tarmoqning iqtisodiy oʻsish drayveriga aylanishini taʼminlaydi.

Davlatimiz rahbarining turizm sohasini rivojlantirish yuzasidan qabul qilyotgan qarorlari va yaratib berayotgan imkoniyatlari natijasida ushbu soha viloyatimiz iqtisodiyotining ham drayveri, ham tashrif qogʻoziga aylandi.

Masalan, Aydar-Amasoy koʻllari boʻyida yillik 400-500 ming mahalliy va xorijiy sayyohni qabul qilish salohiyatiga ega boʻlgan, umumiy qiymati 338 milliard soʻmlik yirik turizm majmuasi faoliyati yoʻlga qoʻyildi.

Joriy yilning 27-28-iyun kunlari mazkur turizm majmuasida yuqori saviyada oʻtkazilgan “Jizzakh Open Air” xalqaro turizm festivaliga 45 ming mahalliy va xorijiy sayyoh tashrifi kuzatildi.

Yana bir muhim voqea — ushbu koʻl boʻyiga tashrif buyuruvchi aholi va sayyohlarga qulayliklar yaratish maqsadida temir yoʻl tortish, vokzal barpo etish hamda aeroport qurish ishlari jadallik bilan davom etmoqda.

Yana bir yirik loyiha — Sharof Rashidov tumanida 131 gektar togʻ adirlklarida qiymati 50 million dollar boʻlgan koʻp tarmoqli ekoturizm majmuasi foydalanishga topshirildi. Ushbu loyihalar va sayyohlar uchun yaratilayotgan imkoniyatlar natijasida viloyatimizga 364 ming xorijiy va 1,4 million mahalliy sayyoh tashrifi kuzatilib, turizm xizmatlari eksporti 53 million dollarga yetkazildi.

Ijro intizomi taraqqiyotni harakatga keltiruvchi kuch, davlat va jamiyat oʻrtasidagi ishonch koʻprigidir. Hududlarda har bir qarorning amalda oʻz ifodasini topishi, shubhasiz, xalqimizning farovon hayotini taʼminlashga, yurtimizning yanada qudratli va ravnaq topgan davlatga aylanishiga xizmat qilaveradi.

Samarali ijro intizomi shunchaki maʼmuriy boshqaruv mexanizmi emas, yangi Oʻzbekistonni barpo etish, Uchinchi Renessans poydevorini shakllantirish va xalqimizning farovon hayotini taʼminlashning eng birlamchi kafolatidir. Zero, samarali ijro intizomi taraqqiyotning eng ishonchli va mustahkam poydevoridir.

ehitiromning yana bir ifodasidir. Bunday imkoniyatlar esa pedagog kasbi nufuzini yanada oshirish, oʻqituvchilarni kasbiy rivojlanishga ragʻbatlantirish hamda taʼlim tizimida yuqori malakali kadrlar salohiyatini mustahkamlashga zamin yaratadi.

Xorazmiy, Fargʻoniy, Beruniy, Ibn Sino, Mendeleyev nomidagi xalqaro va mintaqaviy olimpiadalar gʻoliblarini tayyorlagan pedagoglarga toʻgʻridan toʻgʻri oliy toifa berish tizimi joriy etilishi, shubhasiz, oʻqituvchining bilim, tajriba va mashaqqatli mehnatini munosib eʼtirof etishga xizmat qiladi.

Yangi oʻquv yilidan boshlab 100 ta maktabning bittadan sinfida matematika, informatika va tabiiy fanlarni ingliz tilida oʻqitish amaliyoti yoʻlga qoʻyilishi taʼlim sifatiini yangi bosqichga olib chiqishga qaratilgan muhim qadamdir. Bu loyiha doirasida faoliyat yuritadigan oʻqituvchilar hamda maktabga tayyorlov guruhi pedagoglariga 100 foiz ustama toʻlanishi ularni qoʻllab-quvvatlash va sifatli taʼlim jarayonini taʼminlashga xizmat qiladi. Eng muhimi, yoshlarning xorijiy tillarni oʻrganishga qiziqishini oshirish, zamonaviy bilimlarni oʻzlashtirish imkoniyatlarini kengaytirishga zamin hozirlaydi.

Bular yurtimizda taʼlim-tarbiya sohasida, ustoz va murabbiylar hamda ularning farzandlari hayotida yangi, mazmunan boy davr boshlanayotganini anglatadi. Zero, ilma-maʼrifatga, oʻqituvchi mehnatiga yuksak eʼtibor mamlakatning erangi taraqqiyoti uchun mustahkam poydevor yaratadi.

2026-yil 3-oktabr, 205-son

Bugungi xalqaro munosabatlار tizimi bir vaqtning o‘zida geosiyosiy raqobat, qurolli mojarolar, iqtisodiy noaniqlik, iqlim o‘zgarishi, texnologik transformatsiya va demografik siljishlar kabi murakkab jarayonlarni boshdan kechirmoqda. O‘tgan oyda mana shunday sharoitda Nyu-Yorkda o‘tkazilgan BMT Bosh Assambleyasining 81-sessiyasi doirasida O‘zbekiston ilgari surgan yondashuvlar mamlakat tashqi siyosatida inson qadri, muloqot, xalqaro huquq va ochiqlik tushunchalari o‘zaro bog‘lanib borayotganini ko‘rsatdi.

Behzod SOIPOV,
siyosiy fanlar doktori,
dotsent

Ushbu sessiya xalqaro tizim uchun murakkab davrga to‘g‘ri keldi. Sessiya kun tartibida xalqaro xavfsizlik, global boshqaruv, rivojlanish va xalqaro institutlarning samaradorligi bilan bog‘liq masalalar markaziy o‘rin egalladi.

O‘zbekiston nomidan bildirilgan pozitsiyada tinchlik, taraqqiyot va inson qadri-qimmatini o‘zaro bog‘liq tushunchalar sifatida talqin qilindi. Xususan, “Bizning tanlovimiz — inson qadri” degan formula hamda xalqaro huquq davlatlar vaziyatga qarab foydalanadigan vosita emas, barcha uchun umumiy qoida bo‘lishi lozimligi haqidagi fikr alohida e‘tiborga molik.

Bu yondashuvni bugungi geosiyosiy sharoitda muayyan blok yoki kuch markazini tanlashdan ko‘ra, xalqaro huquq, muloqot va milliy manfaatlar o‘rtasidagi muvozanatga taylanuvchi siyosiy pozitsiya sifatida talqin qilish mumkin. Xalqaro huquqning universalligi haqidagi tamoyilning amaliy ahamiyati uning faqat bayon etilishida emas, balki turli vaziyatlarda izchil qo‘llanishida namoyon bo‘ladi.

Shu nuqtayi nazardan, BMT faoliyatini isloh qilish masalasi ham alohida mazmun kasb etadi. O‘zbekiston tomonidan qaror qabul qilish bilan cheklanmaydigan, ularni amalda bajarishga qodir va barcha davlatning ovozi eshitiladigan BMT zarurligi ta’kidlanmoqda. Xavfsizlik kengashini zamonaviy xalqaro voqeikka moslashtirish, global institutlarning vakillik darajasini oshirish kabi masalalar bugun faqat O‘zbekiston emas, ko‘plab davlatlarning tashqi siyosiy kun tartibida mavjud.

O‘zbekiston xalqaro institutlar samaradorligidagi muammolarni qayd etish bilan birga ularidagi ishtiroki va mas’uliyatini kengaytirishga intilmoqda. Bu yondashuv xalqaro tizimi chetdan kuzatishdan ko‘ra, uning qoidalar va mexanizmlari doirasida faol ishtirok etishga urg‘u berayotganini ko‘rsatadi.

Mazkur yondashuv, ayniqsa, Markaziy Osiyo masalasiya yaqqol ko‘rinadi. Yaqin tarixda mintaqadagi davlatlar o‘rtasida chegaralar, suv resurslari, transport aloqalari va boshqa masalalar bo‘yicha murakkabliklar mavjud edi. Bugungi sharoitda esa savdo, transport, energetika, ekologiya va chegaraldoli hamkorligini umumiy manfaatlar doirasida ko‘rib chiqishga qaratilgan yondashuv kuchayayotgani qayd etilmoqda. Xalqaro munosabatlار nazariyasida buni “nol yig‘indi” mantig‘idan uzoqlashtirish bilan izohlash mumkin. Ya’ni bir davlatning manfaatini ikkinchi davlatning yo‘qotishi sifatida qabul qilish o‘rniga, o‘zaro bog‘liqlikdan umumiy foyda izlash imkoniyati paydo bo‘ladi.

Bu, o‘z navbatida, Markaziy Osiyoning xalqaro subyektligi uchun ham muhim. Mintaqa davlatlarining yirik kuch markazlari bilan ikki tomonlama aloqalari saqlanib qoladi. Biroq ichtaki ishonch va hamkorlik qanchalik mustahkam bo‘lsa, mintaqaning tashqi sheriklar bilan muzokaralarda mustaqil harakat qilish imkoniyati ham shunchalik kengayadi. Shu sababli yaxshi qo‘shnichilikni faqat ma’naviy-siyosiy tushuncha sifatida emas, balki muhim tashqi siyosiy resurs sifatida ham ko‘rish lozim.

Markaziy Osiyodagi tinchlik hamda xavfsizlik masalasi Afg‘oniston va uning mintaqadagi ishtiroki bilan chambarchas bog‘liq. O‘zbekistonning qo‘shni davlat borasidagi yondashuvi ana shu mantiqning davomidir. Afg‘onistonni faqat xavfsizlik tahdidi nuqtayi nazaridan ko‘rish muammoning barcha jihatini qamrab olmaydi. Shu ma’noda, pragmatik siyosat xavfsizlikni iqtisodiy bog‘liqlik, inson huquqlari va uzoq

iqtisodiy institutlarning ishlashida namoyon bo‘ladi.

Barqaror va oldindan ma’lum savdo qoidalarini eksportyor va investorlar uchun prognoz qiladigan muhit yaratishga xizmat qiladi. JSTga a’zolikning real natijasi a’zolik faqatini o‘zidan ko‘ra undan keyingi iqtisodiy siyosat, raqobat muhiti va milliy korxonalarning yangi sharoitga moslasha olish imkoniyatiga bog‘liq bo‘ladi.

muddatli mintaqaviy barqarorlikdan ajratmay ko‘rib chiqishni talab qiladi. Markaziy Osiyo mintaqasining xalqaro hamjamiyat va investorlar uchun jozibador hamda yirik bozor sifatida taqdim etilishida Afg‘onistonning mintaqa davlatlari bilan munosabatlari, rivojlanish tendensiyalariga jalb etilishi, shuningdek, mintaqa davlatlarining jahon

Toshkent xalqaro moliya markazining tashkil etilishi iqtisodiy ochiqlik bilan bog‘liq yana bir muhim jarayondir. 2026-yil 13-iyuldagi konstitutsiyaviy qonun Toshkent xalqaro moliya markazi uchun maxsus huquqiy asosni belgiladi. Hujjatda markaz doirasida Angliya va Uels huquqi prinsiplari, maxsus tijorat sudi va xalqaro arbitraj

Yangi O‘zbekiston ruhi

GLOBAL KUN TARTIBIMIZDA MULOQOT, OCHIQLIK VA INSON QADRI

kiritilmoqda: sifati ta’lim, zamonaviy kasbiy ko‘nikmalar, ilg‘or sog‘liqni saqlash tizimi va ish o‘rinlarini ochish shular jumlasidan. Ayniqsa, xotin-qizlar va yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirish va ijtimoiy harakatchanligini qo‘llab-quvvatlash orqali O‘zbekiston jadal rivojlanayotgan, global maydonda o‘zining mustahkam o‘rni va yuqori raqobatbardoshligiga ega qudratli davlat sifatida yangi marralarni zabt etadi.

Bugungi xalqaro kun tartibida ekologiya va texnologiya ham an’anaviy xavfsizlik tushunchasining chegaralarini kengaytirmoqda. Orol dengizi bilan bog‘liq ekologik inqiroz suv resurslari va atrof-muhit muammolari bir davlat chegarasida qolmasligini yaqqol namoyon etmoqda. Markaziy Osiyoda iqlim, suv, energetika va demografiya masalalari tobora ko‘proq o‘zaro bog‘lanmoqda. Shu sabab kelajakdagi mintaqaviy hamkorlikning muhim sinovlaridan biri aynan ekologik resurslarni boshqarish bilan bog‘liq bo‘ladi.

Xuddi shuningdek, sun’iy intellektning rivojlanishi ham faqat texnologik yutuqlar masalasi emas. Raqamlashtirish davlat boshqaruvini, moliya, ta’lim va xizmatlar sifatini tubdan o‘zgartirmoqda. Biroq algoritmik diskriminatsiya, shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish, kibernetik xavfsizlik, javobgarlik va mehnat bozorida o‘zgarishlar kabi yangi masalalar ham paydo bo‘ladi. Texnologiyani import qilish nisbatan oson. Uni inson huquqlari va qonun ustuvorligi bilan uyg‘un boshqaradigan institutsional tizim yaratish esa ancha murakkab.

Sun’iy intellekt, ekologiya va demografiya bilan bog‘liq masalalar xavfsizlik tushunchasining an’anaviy chegaralari kengayayotganini ko‘rsatsa, bu jarayonning yana bir muhim qatlami ma’naviy-ma’rifiy barqarorlik masalasidir. Bugungi murakkab axborot muhitida diniy savodsizlik, mutaassiblik va murosasizlikka qarshi faqat ma’muriy yoki xavfsizlik choralariga tayanish yetarli emas. Uzoq muddatli barqarorlik diniy bilimi ilmiy asosda o‘rganish, tarixiy merosni xolis tadqiq etish hamda turli e’tiqod va madaniyat vakillari o‘rtasidagi muloqot uchun barqaror institutsional maydon yaratishni ham talab qiladi.

Shu jihatdan Toshkentdagi Islom sivilizatsiyasi markazining xalqaro minbarda tilga olinishi alohida ahamiyat kasb etadi. Markaz tarixiy yodgorliklar jamlangan muzey sifatidagina emas, balki Markaziy Osiyoning jahon ilm-fani va islom sivilizatsiyasi taraqqiyotiga qo‘shgan hissasini zamonaviy ilmiy til orqali namoyish etuvchi madaniy-ma’rifiy platforma sifatida shakllantirilmoqda.

Aslida, bunday yondashuv mamlakatimizning yangi tashabbusi emas, balki so‘nggi o‘n yillikda izchil shakllanib kelayotgan diniy-ma’rifiy siyosatining navbatdagi bosqichidir. Muhimi, “jaholatga qarshi ma’rifat” g‘oyasi faqat xalqaro minbarlarda bildirilgan siyosiy formula bo‘lib qolmadi. Keyingi yillarda Imom Buxoriy, Imom Termiziy va Imom Moturiy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazlari, O‘zbekiston xalqaro islomshunoslik akademiyasi hamda Islom sivilizatsiyasi markazini qamrab olgan ilmiy-ma’rifiy infratuzilma shakllantirildi. Tashqi siyosatda ilgari surilgan ma’rifat va bag‘rikenglik konsepsiyasi mamlakatda ilmiy markazlar, ta’lim muassasalari va merosni tadqiq etish mexanizmlari orqali moddiy shakl kasb etmoqda.

Bu jarayonning real natijalari ham tobora ko‘rinmoqda. 2026-yil 17-martda rasman faoliyat boshlagan Islom sivilizatsiyasi markaziga 1-iyun holatiga ko‘ra, yarim millionga yaqin mahalliy va xorijlik mehmon borgan, 150 dan ortiq chet el delegatsiyasi qabul qilgan. Markaz ma’lumotlariga ko‘ra, ilmiy va innovatsion yo‘nalishda 810 ta loyiha amalga oshirilib, ularga qariyb 2000 mahalliy va xorijlik olim jalb etilgan. Madaniy merosni qaytarish bo‘yicha qilingan ishlar natijasida esa mingdan ziyod tarixiy artefakt O‘zbekistonga qaytarilgan.

Bu raqamlar diniy-ma’rifiy siyosat samaradorligini faqat konferensiyalar yoki bayonotlar soni bilan emas, balki ilmiy mahsulot, xalqaro akademik hamkorlik, madaniy merosning tiklanishi va jamoatchilikning undan foydalanish imkoniyati bilan baholash zarurligini ko‘rsatadi.

Diniy merosning xalqaro imij va gumanitar diplomatiya vositasiga aylanishi muayyan darajada mas’uliyat ham talab qiladi. Tarixiy shaxslar va diniy merosni bugungi siyosiy ehtiyojlarga moslashtirish bilan ularni xolis ilmiy tadqiq etish o‘rtasidagi chegara saqlanishi muhim. Ma’rifatparvarlikning barqaror modeli tarixni idealashtirishdan ko‘ra, manbashunoslik, akademik bahs, qiyosiy tadqiqot va zamonaviy dinshunoslik metodlariga tayanganida kuchliroq bo‘ladi.

Shu nuqtayi nazardan, O‘zbekiston ilgari surayotgan diniy-ma’rifiy yondashuvni “yumshoq kuch”ning ma’rifatga asoslangan shakli sifatida ham ko‘rish mumkin. Markaziy Osiyoning hadis, kalom, fiqh, falsafa, tibbiyot, astronomiya va matematika tarixidagi boy merosini zamonaviy xalqaro auditoriyaga ilmiy asosda taqdim etish mamlakatimizning sivilizatsion imijini mustahkamlash bilan birga diniy o‘zlikni bilim, bag‘rikenglik va ilmiy tafakkur bilan bog‘lash imkonini bermoqda. Natijada ma’rifat va bag‘rikenglik tashqi siyosiy shior emas, balki ilmiy institutlar, ta’lim, madaniy meros va xalqaro akademik almashinuv orqali ishlaydigan gumanitar diplomatiya mexanizmidagi aylanmoqda.

Aynan shu jihat unumiyi manzarani to‘ldiradi. O‘zbekistonning ochiqligi endi faqat diplomatik yoki iqtisodiy tushuncha emas. U xalqaro siyosat, savdo va investitsiya bilan bir qatorda ilm-fan, texnologiya, demografiya hamda madaniy-ma’rifiy muloqotni ham qamrab olayotgan ko‘p qatlamli jarayonga aylanmoqda. Zamonaviy taraqqiyotda inson qadri faqat siyosiy shior emas. U iqtisodiy imkoniyat, huquqiy himoya, sifatli ta’lim, xavfsiz atrof-muhit va ertangi kunga ishonch bilan mazmun kasb etadi. Ana shu mezonlar xalqaro ochiqlikni barqaror taraqqiyotga aylantiradigan asosiy omillardir.

O‘zbekistonning global maydondagi bugungi qiyofasi asrlar davomida shakllangan sivilizatsion merosni zamonaviy davlatchilik mantig‘i bilan uyg‘unlashtirish, mintaq va jahonning umumiy taqdiriga daxldorlikni tanlash jasorati.

Inson qadri tushunchasi jamiyatning huquqiy, iqtisodiy va ma’naviy qon tomlariga singib borar ekan, u tom ma’noda davlatning yangi asrdagi yashash tamoyiliga aylanmoqda. Dunyo global ziddiyatlar va noaniqliklar girdobida tobora chuqur botib barqarorotgan bir sharoitda ochiqlik, muloqot va ma’rifatga tayangan ushbu yo‘l nafaqat milliy yuksalishning, balki Markaziy Osiyoni global arxitekturaning barqaror va intellektual ustuniga aylantirishning hayotiy yechimi sifatida ko‘rilmoqda.

SUV TEJASHDA KEGEYLI TAJRIBASI OMMALASHADI

Orolbo‘yi hududida qishloq xo‘jaligini rivojlantirish, avvalo, suvdan qanchalik samarali foydalanishga bog‘liq. Qoraqalpog‘istonning Kegeyli tumanida tashkil etilgan sanoatlashgan intensiv bog‘ bu borada e’tiborga molik tajriba bo‘ldi.

Prezidentimiz Qoraqalpog‘istonga tashriifi davomida “ADM Agro” korxonasining mazkur intensiv bog‘iga borib, zamonaviy agrotexnologiyalar bilan tanishgan edi. Loyihaning umumiy maydoni 330 gektar. Hozir uning 69 gektarida 250 ming tup qora olxo‘ri parvarishlanmoqda. Loyihaning muhim jihati yopiq drenaj va tomchilatib sug‘orish tizimi birgalikda qo‘llanilayotganida. Mutaxassislar fikricha, an’anaviy usulda sug‘orish uchun bir gektar maydonga 12 ming litr suv kerak. Tomchilatib sug‘orish tizimi orqali bu ko‘rsatkich 5 ming litrgacha kamaygan. Natijada suv 60 foizgacha tejalmoqda.

Tahillarga ko‘ra, bunday texnologiyalar suv sarfini 45-50 foizgacha, yoqilg‘i-moylash materiallari va mineral o‘g‘it xarajatlarini 25-35 foizgacha kamaytiradi. Hosildorlik esa 15-20 foizgacha oshadi. Tejamkor texnologiyalar suvni kerakli vaqtida va zarur miqdorda ekinning ildiziga yetkazib beradi. Suv bilan birga mineral o‘g‘itni ham aniq mo‘yorda berish imkoni bo‘ladi. Berilgan o‘g‘itni o‘simlik 90 foizgacha o‘zlashtiradi.

Orolbo‘yi sharoitida suv tejash barobarida yerning meliorativ holatini barqaror saqlash, sizot suv sathini nazorat qilish va tuproqda tuz to‘planishining oldini olish ham muhim. Shu ma’noda, bog‘da yopiq drenaj tizimining tomchilatib sug‘orish bilan uyg‘unlashtirilgani alohida ahamiyatga ega. Bunday yondashuv o‘simlik ildiz qatlamida maqbul suv-tuz rejimini ta’minlashga xizmat qiladi.

Bugungi kunda Qoraqalpog‘istondagi 417 ming gektar ekin yerini sug‘orishga 5 milliard 700 million kub metr suv sarflanmoqda. Yo‘qotishlar esa 38 foizni — 2 milliard 100 million kub metrni tashkil etmoqda. To‘rtko‘ldagi Yonbosh kanalidan yiliga o‘tadigan 115 million kub metr suvning 44 millioni yo‘qotiladi. Kanal to‘liq betonlansa, yana 9 ming gektarga suv yetkazish va 15 ming bosh qoramol uchun ozuqa bazasini yaratish mumkin. Bo‘zatovdagi Erkindaryo kanalining 8 kilometrini betonlash hisobiga foydalaniladigan yer 3 ming gektarga ko‘payadi, 15 ming gektarda suv ta’minoti yaxshilanaadi.

3 ta suv inshooti va 22 ta artezian quduq

barpo etilishi yana 5 ming gektar ozuqa maydonini yaratish imkonini beradi.

Nukus shahrida Prezidentimiz raisligida Qoraqalpog‘istonni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish masalalariga bag‘ishlab o‘tkazilgan yig‘ilishda ushbu ishlarga jami 135 milliard so‘m ajratish, ikki kanalni 1-martgacha betonlash topshirildi. To‘rtko‘l va Bo‘zatovda kelasi yil 17 ming gektarda ozuqa ekib, 2 ming odamni daromadli qilish vazifasi belgilandi.

Suv tejoyvchi texnologiyalarni joriy etishdan asosiy maqsad faqat suv sarfini kamaytirish emas. Tejalgan har bir kub metr suv boshqa ekin maydonlarini barqaror suv bilan ta’minlash, suv tanqisligi ta’sirini yumshatish va mavjud resurslardan ko‘proq iqtisodiy samara olish imkonini beradi.

Endi Kegeylidagi tajribani Qoraqalpog‘istonning boshqa hududlariga keng tatbiq etish reja qilingan. Intensiv bog‘lar maydonini 10 ming gektarga yetkazish ko‘zda tutilmoqda. Orolbo‘yi yining murakkab tabiiy sharoiti suvga munosabatni ham o‘zgartirishni talab qiladi. Bu yerda

Agrotarmoq

suvni ko‘p berish emas, uni aniq hisob, zamonaviy texnologiya va samarali boshqaruv asosida o‘simlikka yetkazish hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Kegeylidagi intensiv bog‘ ana shu tamoyilning amaldagi ko‘rinishidir.

Keyingi yillarda Orolbo‘yidagi vaziyat o‘zgardi. Suv tejoyvchi texnologiyalar asosida mahsulot yetishtirgan tadbirkorlarga subsidiya berish tizimi yo‘lga qo‘yildi. Imtiyozli kreditlar, soliqdagi yengilliklar, elektr quvvati xarajatining bir qismini

qoplash va servis xizmatini kafolatlash kabi qo‘shimcha mexanizmlar joriy etildi. Natijada fermer uchun yangi texnologiyaga o‘tish tavakkalchilik emas, aniq hisob-kitobga asoslangan iqtisodiy qarorga aylana boshladi.

Amaldagi tartibga ko‘ra, paxta maydonlarida tomchilatib sug‘orish texnologiyasini joriy etgan xo‘jaliklarga har bir gektar uchun 8 million so‘mdan 16 million so‘mgacha subsidiya ajratiladi. Qoraqalpog‘iston Respublikasi va Xorazm viloyatida esa bu miqdor 12 million so‘mdan 20 million so‘mgacha yetadi. Yomg‘irlatib sug‘orishni joriy etganlar uchun esa gektariga 8 million so‘mdan 16 million so‘mgacha, diskret sug‘orish uchun esa 4 million so‘mdan 6 million so‘mgacha subsidiya berish belgilangan.

Suv tejoyvchi texnologiyalar o‘rnatilgan yer uchastkalari besh yilga yer solig‘idan ozod etiladi. Shuningdek, suvni tejaydigan sug‘orish texnologiyalari joriy qilinganda, suv hisoblagich o‘rnatilganda obihayotdan foydalanilgan uchun soliq bo‘yicha 50 foizli imtiyoz qo‘llaniladi. Maxsus platforma orqali besh yil muddatga, shundan ikki yillik imtiyozli davr bilan yillik 14 foiz stavkada kredit olish imkoni yaratildi.

Albatta, ushbu yengilliklar fermerlarning dastlabki xarajatini kamaytiradi. Bu esa ularning tomchilatib yoki yomg‘irlatib sug‘orish tizimini joriy etishiga katta rag‘bat beradi.

Minajatdin QUTLMURATOV,
“Yangi O‘zbekiston” muxbiri

“TEZROQ HARAKAT QILING, O‘ZBEKISTON BOZORIGA KIRISHGA SHOSHILING”

yoxud sobiq elchining fikri o‘zgarishiga nima sabab bo‘ldi?

Otobek HASANOV,
Respublika Ma'naviyat va
ma'rifat markazi rahbari

Boshlanishi 1-betda

Delegatsiyamiz ushbu mamlakatda bo‘lib turgan kezlarda O‘zbekiston — Yaponiya hamkorligining yana bir yorqin samarasi bo‘y ko‘rsatdi: Mustaqillik to‘yi arafasida Prezidentimizning farmoniga ko‘ra “Sojitz” kompaniyasi direktori Masayoshi Fujimoto mamlakatimiz iqtisodiyotiga xorijiy investor sifatida qo‘shgan hisssasi, amalga oshirgan yirik loyihalari uchun “Do‘stlik” ordeni bilan taqdirlandi. Bu ikki davlat o‘rtasidagi hamkorlikning nafaqat ma‘naviy-ma‘rifiy, balki iqtisodiy jihatdan ham qanchalik mustahkam ekanining yaqqol dalilidir.

Janob Kato nima deydi?

Bir paytlar Yaponiyaning mamlakatimizdagi favqulodda va muxtor elchisi bo‘lgan Fumixiko Kato bilan muloqotimiz uzoq davom etdi. Chunki gaplashadigan, muhokama qiladigan mavzularimiz ko‘p ekan. Ayni paytda Yaponiya — O‘zbekiston jamiyati raisi sifatida faoliyat yuritayotgan janob Kato Vatanimizga e‘tibori bo‘lakcha ekanini yashirib o‘tirmadi:

— Hozir O‘zbekiston qiziqish bildirayotgan asosiy yo‘nalishlardan biri — ta‘lim. Avval xorijdan keladigan sarmoya taxminan 2-3 milliard AQSH dollarini tashkil etgan bo‘lsa, hozir u 40-50 milliard dollar darajasiga yetdi. Bu juda muhim ko‘rsatkich. Ta‘limni ham qamrab olgan ko‘plab sohalaraga chet el sarmoyasi jalb qilinmoqda. O‘qitish sohasida besh yil avval Japan Digital University tashkil etildi. Universitetda AT va yapon tili o‘qitiladi. Hozir unda ko‘plab o‘zbekistonlik yoshlar tahsil olmoqda. Dastlabki bitiruvchilarning bir qismi esa yapon kompaniyalariga ishga joylashdi. Bu tashabbus muvaffaqiyatli bo‘lgani uchun endi Sukuba universiteti, Okayamadagi Kibi xalqaro universiteti va Okayama tijorat universiteti kabi qator oliyog‘ohlar O‘zbekistonda universitet tashkil etish yoki ta‘lim bo‘yicha hamkorlikni kengaytirishni rejalashtirmoqda.

Sobiq elchi navbatdagi yana bir e‘tirofini chin dildan aytdi.

— 2013-2016-yillarda O‘zbekistonda favqulodda va muxtor elchi sifatida faoliyat yuritganim uchun mamlakatingizni juda yaxshi bilaman. O‘n yil avval o‘z yurtimga qaytganimdan keyin ko‘plab kompaniya rahbarlari va do‘stlarim “O‘zbekiston bozoriga kirish mumkinmi?” deb so‘raganda men ularga “Shoshinglar, bir oz kutib turinglar”, deb aytganman. Bugun esa o‘sha palla keldi. Shavkat Mirziyoyev rahbarligidagi qariyb o‘n yillik islohotlar natijasini ko‘rib, bugun butunlay

boshqa fikrni aytayapman: “Tezroq harakat qiling, O‘zbekiston bozoriga kirishga shoshiling”. Men bu da‘vatimdan uyalib qolmasligimga ishonaman, — dedi Fumixiko Kato.

Ma‘rifiy diplomatiya yutuqlari

Xalqaro hamkorlikning yana bir muhim qirrası — xorijda yashayotgan vatandoshlarimiz bilan ma‘naviy aloqani mustahkamlash. Mustaqilligimizning 35-yillik to‘yini yurtimizdan minglab kilometr uzoqda yashayotgan yurtdoshlarimizga ham his qildirish, ularga Vatan nafasini yetkazish maqsadida Nagoyada “Mustaqillik kubogi” futbol musobaqasi tashkil etildi. Unda sakkizta jamoa kuch sinashdi. Bu oddiy sport tadbiri emas: u bir-biriga notanish, turli shaharlarda yashayotgan yurtdoshlarimizni bir maydonda, bitta bayroq ostida birlashtirdi.

So‘ng vatandoshlarimiz bir piyola choy ustida, dasturxon atrofida jam bo‘lib, milliy an‘analarimizni asrab-avaylash, chet elda ham o‘zlikni yo‘qotmaslik namunasini ko‘rsatdi. Vatandoshlarimizga o‘zbek tilida chop etilgan kitoblarni tortiq qilganida, ular ko‘proq adabiyotlarga ehtiyoji borligini bildirdi. Bu esa xorijda yashayotgan yurtdoshlarimizning ona yurt bilan bog‘liq asarlarga naqadar chanoq ekanini yaqqol ko‘rsatib turibdi.

Xirosima shahrida tashkil etilgan madaniyat kechasi safarning yana bir yorqin sahifasi bo‘ldi. Unda taniqli san‘atkorlarning konsert dasturi vatandoshlarimiz va yapon tomoshabinlari tomonidan iliq kutib olindi. Bu O‘zbekiston madaniyatini keng jamoatchilikka tanitishning yana bir samarali yo‘lidir.

Bugungi bayram chindan ham ko‘ngillarga quvonch baxsh etdi. Unutilmas lahzalarga boy o‘tganı bilan yodimizda qoldi, — deydi tadqiqotchi Nodira Turg‘unova. — Mustaqillik to‘yi nafasini tuyishga imkoniyat yaratib berayotgan mamlakatimiz rahbariga, shuningdek, bizni yo‘qlab kelgan tashkilotchilarga chin qalbdan minnatdorlik bildiramiz. Bugun biz nafaqat ma‘naviy hordiq chiqardik, balki yillar davomida yuragimiz tubida to‘planib qolgan yurt sog‘inchiga

Shuningdek, Tokioning butun dunyoga mashhur Shibuya chorrahasida maxsus bayram aksiyasi tashkil etildi: yirik ekranlarda O‘zbekistondagi islohotlar haqidagi roliklar namoyish etildi. Har kuni millionlab odam kesib o‘tadigan bu maydonda mamlakatimizning bugungi qiyofasini ko‘rsatish, nazarimizda, ma‘rifiy diplomatiyaning zamonaviy va ta‘sirchan shakllaridan. Ma‘rifiy diplomatiya faqat rasmiy davralarda emas, aynan shunday — xalq qalbid va ko‘chalarda ham yashaydi.

Kitob — do‘stlikning boshlanishi

Bugun yangi tushuncha paydo bo‘lgan: kitob diplomatiyasi. Biror davlatga borib, turli tashkilotlar vakillari bilan uchrashuvlarda kitob sovg‘a qilinayapti. Zero, kitob — do‘stlik belgisi. Prezidentimiz tashabbusi bilan chop etilgan “Mustaqillik zafarnomasi” kitob-albomi mamlakatimizda turizm, iqtisodiyot, madaniyat va ta‘lim kabi qator muhim sohalardagi islohotlarning ko‘lamini ko‘rsatib beradi.

Yaponiya parlamentida kitob-albom taqdimotini o‘tkazdik. Vaqt o‘tishi, vakillar almashishi mumkin, asar esa ishonchli manba sifatida saqlanib qoladi. Ishonamizki, bu asar ham O‘zbekiston va Yaponiya xalqlari o‘rtasidagi o‘zaro anglashuv va hamkorlikni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

Aynan shu nuqtaiy nazardan, Yaponiya parlamentidagi ushbu taqdimot, davra suhbatlari va institutsional uchrashuvlar

“ma‘rifiy diplomatiya” tushunchasining amaliy namunasiga aylandi. Bunda kitob, ta‘lim va madaniy meros davlatlar o‘rtasidagi ishonchni mustahkamlovchi vosita sifatida maydonga chiqdi.

Tadbirda Yaponiya Vakillar palatasi a‘zolari — Tomomi Inada, Yasutaka Nakasone va Karen Makishima, Yaponiya — O‘zbekiston jamiyati raisi Fumixiko Kato hamda ta‘lim, madaniyat va biznes doiralari vakillari qatnashdi. Unda mamlakatimizda so‘nggi 10-yilda Prezidentimiz tomonidan iqtisodiyot, ta‘lim, mahalla va turizm sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar va ulkan bunyodkorlik ishlari haqida videorolik hamda kitoblarni orqali hikoya qilindi.

— Har qanday millat uchun o‘z tarixini, o‘z so‘zini asrab qolish kelajakka qoldiriladigan eng qimmatli merosdir, — deydi Yaponiya Milliy parlamenti kutubxonasi bosh direktori o‘rinbosari Kito Junko. — Biz qariyb 50 millionga yaqin materialni raqamli shaklga o‘tkazish, ularni asrab-avaylash va erkin, so‘z-matnli qildiruv olib borish imkonini yaratish ustida yillar davomida ishlab kelimiz. Biroq bilimning haqiqiy qiymati u faqat bir mamlakat devorlari ichida qolib ketmay, chegaralar oshib, boshqa xalqlarga ham yetib borganida namoyon bo‘ladi. Shu bois, biz raqamli kontentni xorijdagi kutubxonalarga ham ulashish yozimini yo‘lga qo‘yganimiz. O‘zbekiston delegatsiyasi bizga taqdim etgan “Mustaqillik zafarnomasi”, “Temurbek”, “Buyuklar haqida 100 ta dalil” kitoblari kutubxonamizdan munosib o‘rin oladi. Bunday kitoblarni shunchaki qog‘oz va harflar emas, balki xalqning qalbi, tafakkuri va orzu-umidlari jamlanmasidir. Yapon kitobxoni qo‘liga o‘zbek adibining asarini olganida u orqali butun bir madaniyatni, butun bir xalqning ruhini his qila oladi. Men ishonamanki, bilim va kitob orqali o‘rnatilgan bunday ko‘priklar uzoqroq umr ko‘radi, chunki ular inson qalbiga bevosita yo‘l topadi.

Bilim — birlashtiruvchi kuch

Yaponiyaga safar nafaqat rasmiy uchrashuvlar, balki ikki xalq o‘rtasidagi ma‘naviy yaqinlashuvning yangi bosqichi bo‘ldi. Biz kunchiqar mamlakatga alohida maqsad — ta‘lim-tarbiya tizimi, xususan, ularning “tokkatsu” deb ataladigan maktab madaniyati va ma‘naviy-axloqiy tarbiya tajribasini, shuningdek, milliy yozmini o‘rsni

“O‘n yil avval o‘z yurtimga qaytganimdan keyin ko‘plab kompaniya rahbarlari va do‘stlarim “O‘zbekiston bozoriga kirish mumkinmi?” deb so‘raganda men ularga “Shoshinglar, bir oz kutib turinglar”, deb aytganman. Bugun esa o‘sha palla keldi. Shavkat Mirziyoyev rahbarligidagi qariyb o‘n yillik islohotlar natijasini ko‘rib, bugun butunlay boshqa fikrni aytayman: “Tezroq harakat qiling, O‘zbekiston bozoriga kirishga shoshiling”. Men bu da‘vatimdan uyalib qolmasligimga ishonaman, — dedi Fumixiko Kato.

raqamlashtirish borasidagi yutuqlarini yaqindan o‘rganish uchun ham bordik.

Yaponiyaning ta‘lim tizimi va madaniyatidagi diqqatga sazovor jihati shundaki, u yoshlarda bir vaqtning o‘zida mustaqil fikrlash, jamoaviy mas‘uliyat, milliy o‘zlikni tarbiyalaydi. Bu yerda hech narsa tasodifiy emas, hatto maktab sayohatlariga ham o‘quv dasturining ajralmas qismi sifatida qaratiladi.

Kayetsu Ariake litseyi xalqaro ta‘lim bo‘limi direktori, chet el universitetlari bo‘yicha maslahatchi Hideo Yamadaning aytishicha, yapon maktablarida odatda tarbiya va intizomga juda jiddiy e‘tibor beriladi. Masalan, darslar tugagach, o‘quvchilar, albatta, maktabni tozalaydi. Bu ishlar navbatchilik asosida bajariladi va bunday amaliyot butun Yaponiya bo‘ylab qo‘llanadi. Ularning tartibli saf tortishga odatlangan ham maktab tarbiyasining muhim xususiyatlaridan.

Maktablarning alohida jihati shundaki, unda bolalar bilan suhbat va muloqot juda qadrlanadi. Shuningdek, boshqalarga hurmat bilan munosabatda bo‘lish doim yodda tutiladigan tamoyil sifatida o‘quv dasturiga kiritilgan.

Yaponiyada diqqatga molik har bir tajriba — Milliy parlament kutubxonasidagi 48,6 milliondan ortiq materialni raqamlashtirish tizimidan tortib, o‘quvchilarni mustaqillikka o‘rgatuvchi maktab madaniyatigacha — bitta umumiy g‘oyaga xizmat qiladi: bilim insonni ham, xalqni ham birlashtiradi.

“O‘zbekistonlik talabalarning intilishi yuqori ekaniga guvoh bo‘ldim”

Safar davomida bo‘lib o‘tgan uchrashuvlardan biri — Nagoya iqtisodiyot universiteti rahbariyati bilan muloqot biz uchun alohida ahamiyatli bo‘ldi. Uchrashuvda mazkur universitet aynan O‘zbekistonning sakkizta oliy o‘quv yurti bilan hamkorlik o‘rnatgani, bu esa yapon ta‘lim tizimi uchun kamdan-kam uchraydigan hodisa ekanini qayd etildi. Qo‘shma diplom dasturlari doirasida bu yerda hozir 27 o‘zbek talaba tahsil olmoqda. Universitetning “Avvalo, shaxs, so‘ng mahorat” tamoyili bizni alohida qiziqirdi. Shu sababli qo‘shma ma‘naviy-axloqiy ta‘lim dasturini yo‘lga qo‘yish hamda bu borada memorandum imzolash taklifi ilgari surildi.

Mazkur ta‘lim muassasasi prezidenti Haruo Saburi mamlakatlarimiz o‘rtasidagi hamkorlik haqida bunday deydi:

— 2019-yilda janob Prezident Shavkat Mirziyoyev Nagoya universitetiga tashrif buyurib, faxriy doktorlik unvonini olgan

kuni men u bilan bevosita muloqot qilish sharafiga muyassar bo‘lgan edim. O‘shanda u mamlakat kelajagini ta‘limga alohida e‘tibor qaratish orqali qurish qar‘iy azmu qarori ekanini bildirdi hamda Nagoya universitetida tahsil olayotgan o‘zbekistonlik talabalarga har tomonlama ko‘maklashish va‘dasini berdi. Bu meni juda to‘qinlantirib, O‘zbekiston bilan hamkorlikni yanada chuqurlashtirish istagini uyg‘otdi. Ayniqsa, o‘z nutqini aynan ta‘lim masalasidan boshlagan va ma‘ruza davomida “ta‘lim” so‘zini to‘qqiz marta takrorlagan edi — men nutqni diqqat bilan tinglab, bu so‘zni sanab bordim va hayratda qoldim. Yillar davomida o‘zbekistonlik talabalarning intilishi yuqori ekaniga guvoh bo‘ldim. Shu bois, bugun Nagoya iqtisodiyot universiteti O‘zbekistonning sakkizta oliy ta‘lim muassasasi bilan qo‘shma diplom dasturlarini amalga oshirmoqda. Ishonchim komilki, bu hamkorlik ikki mamlakat o‘rtasidagi iqtisodiy va ta‘limiy aloqalarni yangi bosqichga olib chiqadi.

Istiqbolli rejalar orqali yorug‘ manzillar sari

Kelishuvlar va o‘tkazilgan tadbirlar yakinanida ilg‘or xorijiy tajribani tatbiq etish bo‘yicha alohida chora-tadbirlar rejasi ishlab chiqildi. Unda Nagoya iqtisodiyot universiteti bilan qo‘shma ta‘lim dasturi, Yaponiyaning “tokkatsu” tajribasini tanlangan maktablarda pilot tajriba tariqasida tatbiq etish, parlament kutubxonasi modelini milliy yozma merosni raqamlashtirishda qo‘llash, shuningdek, Yaponiyadagi vatandosh yoshlar bilan aloqani yanada rivojlantirish kabi yo‘nalishlar qamrab olingan.

Yaponiyadagi O‘zbekiston turizmi va madaniyati assotsiatsiyasi asoschisi Akane Masaoka ushbu sohada yigirma yildan buyon faoliyat yuritadi. Shu davrda kunchiqar yurt vakillarining mamlakatimizga qiziqishi qanday o‘tib borganini o‘rganib keladi.

— O‘tgan yili Yaponiyadagi O‘zbekistonga 32 ming sayyoh bordi. Bu yil esa ushbu ko‘rsatkich ikki baravar oshishi kutilmoqda va bu tasodif emas, — deydi Akane Masaoka. — Yaponiyalik sayyohlar uchun Samarqand, Buxoro, Xiva va boshqa hududlarning me‘morchilik obidalari haqiqiy kashfiyotdir. Ularning nafisligi, ranglar uyg‘unligi va uzoq tarixga ega ekanini bizning mamlakatdagi qadimiy obidalar ruhini eslatadi. Shu bilan birga, butunlay o‘zgacha, sharqona nafasot bilan yo‘g‘rilgan. Milliy taomlarining ham alohida o‘rin tutadi. Yaponiyaga qaytgan sayyohlarimiz ularning ta‘mi haqidagi esdaliklarini uzoq vaqt gapirib yuradi. Eng muhimi, yurtingizda sayyohlar uchun xavfsiz muhit yaratilgan. Biz endi nafaqat individual sayyohlar, balki maxsus guruh turlarini, jumladan, gastronomik va me‘moriy marshrutlarni ham tashkil qila boshladik. Ishonamanki, xavfsizlik, mehmondo‘stlik va boy tarixiy-madaniy meros — uchovi qo‘shilib, O‘zbekiston Yaponiya uchun Markaziy Osiyodagi eng sevimli yo‘nalishlar bo‘lib qolishini ta‘minlaydi.

Davlatimiz rahbari ta‘biri bilan aytganda, “ta‘lim, ta‘lim va yana bir bor ta‘lim” tamoyili ushbu safarning asosiy mazmunini tashkil etdi. Har bir yapon mutaxassisi — universitet rahbaridan tortib, maktab o‘qituvchisigacha — bir ovozdan yagona fikrni takrorladi: “O‘zbekistonda kechayotgan islohotlar, talabalarning bilimga chanoqligi va yoshlarning intiluvchanligi yorug‘ istiqboldan darak bermoqda”.

KECHAGI ORZULAR BUGUN HAQIQATGA AYLANMOQDA

Dil izhori

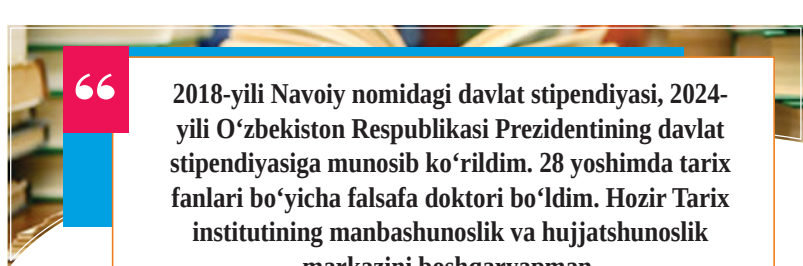
Har bir insonning hayotida bosib o‘tgan yo‘li, mehnati va kecha-kunduz qilgan izlanishlariga xulosa yasaladigan, ayni paytda kelajak mas‘uliyati yelkasiga tushadigan unutilmas damlar bo‘ladi. Davlatimiz rahbari tomonidan kamtarona ilmiy izlanishlarim e‘tirof etilib, “Kelajak bunyodkori” medali bilan mukofotlanganim haqidagi xabarni eshitgach, ancha vaqt hayajonimni bosolmadim. Bu shunchaki shaxsiy yutuq yoki bir nishon emas, balki yangi O‘zbekistonda Uchinchi Renessans poydevorini qo‘yishda ilm ahliga, xususan, yosh tadqiqotchilarga ko‘rsatilayotgan yuksak ishonch va e‘tiborning amaliy ifodasidir.

Jumaniyoz SANGIROV,
O‘zbekiston Fanlar akademiyasi
Tarix institutining Yosh olimlar kengashi
raisi o‘rinbosari

Bugun mamlakatimizda ilm-fan va ta‘lim shunchaki soha emas, balki davlat siyosatining eng ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Ayniqsa, davlatimiz rahbarining milliy tariximizni, o‘zbek davlatchiligi ildizlarini chuqur o‘rganish va uni dunyoga targ‘ib qilishga qaratilgan alohida e‘tiborini biz — yosh tarixchilar har kuni faoliyatimizda his qilib yashayapmiz.

Oxirgi yillarda ilm-fan sohasidagi islohotlar, ilmiy xodimlar ish haqining 3 baravar oshirilgani, olimlar uchun yaratilgan 30 foizdan 60 foizgacha bo‘lgan ustamlar, har vaqtning o‘zida universitetlarda dars berish hamda yirik fundamental va innovatsion loyihalarda ishtirok etish imkoniyati hayotimizni tubdan o‘zgartirdi.

“2018-yili Navoiy nomidagi davlat stipendiyasi, 2024-yili O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining davlat stipendiyasiga munosib ko‘rildim. 28 yoshimda tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori bo‘ldim. Hozir Tarix institutining manbashunoslik va hujjatshunoslik markazini boshqaryapman.

Ilgari hatto tushimizga ham kirmagan moliyaviy imkoniyatlar, yuqori daromadga ega bo‘lish, oila tebratib, hech narsadan kamchilik ko‘rmay, faqat va faqat sof ilm bilan shug‘ullanishimiz uchun barcha sharoit yaratildi. Oddiy oila farzandi bo‘lmish

mening so‘nggi o‘n yildagi umr yo‘lim ta‘lim va ilm-fandagi tarixiy o‘zgarishlar hamda yaratilgan sharoitlarda kechdi. Bakalavriat, magistratura, doktoranturada tahsil oldim. 2018-yili Navoiy nomidagi davlat stipendiyasi, 2024-yili O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining davlat

stipendiyasiga munosib ko‘rildim. 28 yoshimda tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori bo‘ldim. Hozir Tarix institutining manbashunoslik va hujjatshunoslik markazini boshqaryapman.

Bugun yosh olim, ayniqsa, yosh tarixchi sifatida iqtidorimni ko‘rsatish uchun barcha sharoit bor. Prezidentimiz to‘shirig‘i bilan arxivlar, jamg‘armalar, qadimiy va boy tariximizni o‘rganishga bag‘ishlangan fundamental va innovatsion loyihalarda ishtirok etish uchun barcha eshiklar ochildi. Chet elning ta‘limiy va ilmiy markazlariga borish, yurtimizda xalqaro tadbirlar uyushtirish, kitoblarimizni nashr ettirish borasida kecha orzu bo‘lgan sharoitlar yaratib berildi. Hozir bo‘ljak olimla ayolim bilan shaharda o‘zimming uyimda yashayman, institutga o‘z avtomobilimda qatnayman. Faqat va faqat ilm bilan shug‘ullanmoqdaman.

Olim uchun eng ulug‘ baxt ham aslida shu!

“OSMONI FALAKLARDA” – “KASB HAQIDAGI ENG YAXSHI FILM” DEB TOPILDI

МЕЖДУНАРОДНЫЙ КИНОФЕСТИВАЛЬ

АНТАРЕС

O‘zbek kinoijodkorlari tomonidan suratga olingan “Osmoni falaklarda” (В небесах) badiiy filmi 12–26-sentabr kunlari Moskva shahrida bo‘lib o‘tgan “Antares” III xalqaro kinofestivalining to‘liq metrajli badiiy filmlar tanlovida birinchi o‘rinni qo‘lga kiritdi.

Ushbu konkursga talabchan hakamlar hay’ati va tomoshabinlar e’tiboriga 44 davlatdan 172 ta kinokartina taqdim etildi, umumiy hisobda esa 79 mamlakattan 3700 dan ziyod film kelib tushdi.

Festivalning bosh mavzusi mehnat ahli bo‘lib, u turfa kasb egalari — aktrisa, shifokor, uchuvchidan tortib, farrosh, kulol, sartarosh, kaskadyor ayol, futbol darvozabonigacha bo‘lgan

xizmat ko‘rsatgan madaniyat xodimi Jahongir Qosimov tomonidan suratga olingan.

Syujet asosini uch hikoyadan iborat “Osmoni falaklarda” turkumiga kiruvchi hikoya tashkil etib, uning kinotalqini “Osmon qiroli” deb ataladi. Film markazida sobiq ittifoq parchalanib ketgan davrda uchuvchilik bilim yurtini tugatib, ishsiz qolgan, so‘ngra Toshkentga

sodiqlari uchun ba’zan qanday og‘ir sinovlardan o‘tishga to‘g‘ri kelishi xususidagi ulkan insoniy drama ekanini ta’kidladi. Xayriddin Sultonovning asarlari, xususan, mazkur film ssenariysi nihoyatda o‘ziga xos va betakrorligi, inson xarakteri teran ochib berilgani bilan ajralib turadi. Filmidagi dialoglar tabiiy va siyqa qoliplardan yiroq — ular da jonli hayot nafari, iztirob, umid va ishonch tuyg‘ulari yaqqol sezilib turadi.

Kinofestival direktori, rejissyor va produser Andrey Afrin film haqidagi taassurotlari bilan o‘rtoqlashib, jumladan, bunday dedi: “Bilasizmi, bu kinoasarda meni nima o‘ziga maftun etdi? Bu yerda osmon shunchaki majoz emas. Bu inson o‘zi bilan o‘zi yolg‘iz qoladigan, hech qanday millat, lavozim yoki o‘tmishga suyanib bo‘lmaydigan makondir. Osmoni falaklarda faqat sening o‘zing va zimmangdagi mas’uliyat bor, xolos. Filmning bosh g‘oyasi qo‘rquvdan ham, hokimiyatdan ham ustun turuvchi kasbga, insoniy burchga sadoqat tuyg‘usidir. “Graf” qo‘liga kishan solingan sobiq boshlig‘ini ko‘rganda, garchi u jinoyatchi deb ayblanayotgan bo‘lsa-da, uni shu holda olib uchishdan bosh tortadi. “Mening samolyotimda uchuvchi zotining xor qilinishiga yo‘l qo‘ymayman”, deya baralla aytadi. Bu mavjud tartib-qoidalamini rad etish shunchaki isyon yoki o‘zini ko‘rsatib qo‘yish emas, balki karyerasi, hayotini garovga qo‘yib bo‘lsa-da, ko‘rsatilgan haqiqiy jasoratdir... Men bu filmni tomosha qilar ekanman, kasb mashaqqati va sharafini, mana, qanday qilib ekranga olib chiqish kerak deb o‘yladim”.

Film namoyishi muvaffaqiyat qozonib, tomoshabinlar va kinoijodkorlar hamjamiyatida katta qiziqish uyg‘otdi. “Antares” xalqaro festivali Butunrossiya “Xavfsizlik va sifat” uyushmasi tashabbusi bilan tashkil etilgan keng ko‘lamli loyihadir. U har yili davlat, tijorat va sohaviy tuzilmalar konsorsiumi ko‘magida o‘tkazib kelinadi. Bu yil festival Granprisini rejissyor Lus Orlando Brennanning kekka aktrisa haqidagi “Men yo‘qotgan yulduz” (Argentina) filmi qo‘lga kiritdi. G‘oliblar qatoridan, shuningdek, Rossiya, Eron, Hindiston, Fransiya, Xitoy, AQSH, Ispaniya, Belarus va Italiya vakillari ham joy oldi.

Firyuza KUBARYEVA

obrazlar galereyasi orqali ochib berildi.

“Osmoni falaklarda” filmi namoyishi esa festivalning yakuniy qismidan joy oldi va zamonamiz qahramonlari obrazlarini gavdalantrishning eng yuksak namunasi sifatida e’tirof etildi.

Ushbu kartina O‘zbekiston Respublikasi Kinematografiya agentligi, Kasaba uyushmalari federatsiyasi hamda “Sevimli” telekanali ko‘magida, O‘zbekiston xalq yozuvchisi Xayriddin Sultonov ssenariysi asosida taniqli kinorejissyor, O‘zbekistonda

qaytib, bu yerda “Graf” laqabi afsonaviy uchuvchi Rashod Shamshetovni uchratgan yosh uchuvchi Badalov taqdiri turadi. Bosh qahramon obrazi hayotdan olingan bo‘lib, syujet negizida turli avlodlar qalbidan chuqur joy olgan haqqoniy voqealar mujassamdir.

Rejissyor Jahongir Qosimov festivalda kartinani taqdim etar ekan, bu film uchuvchilik kasbi haqida shunchaki hikoya emas, balki, avvalo, or-nomus, qadr-qimmat, erkinlik haqida ekanini, inson o‘zining hayotiy prinsiplariga

RENESSANS CHORRAHASI

Ajdodlar ruhiga ehtirom

Gohida odam xayolga toladi: ma’rifat o’zi nima? U shunchaki kitoblarda chang bosib yotgan, sarg’aygan sahifalarni yoki qalblarni yorituvchi, millatni mudroqlikdan uyg‘otuvchi so’nmas nur?

Toshkentning qoq markazida bo’y cho’zgan Islom sivilizatsiyasi markazi poyida turganligida xayolingizdan aynan shu savol o’tadi. Prezidentimizning yuksak ma’naviy nigohi va ezgu tashabbusi bilan qad rostlagan bu maskan shunchaki muhtasham me’moriy obida yoki Osiyo xaritasidagi navbatdagi yirik koshona emas. Yo’q, bu — asrlar sukunatini buzib, ma’rifat va e’tiqod chorrahasida qayta tiklangan tirik moziy, kelajakka qo’yilgan mustahkam ko’priki.

Bu yerga qadam ranjida qilgan har bir inson — xoh u sochlariga oq oralagan ziyoli bo’lsin, xoh olis qit’alardan kelgan sayyoh — eng avvalo, bir zalvorli hayrat qarshisida to’xtab qoladi. Bu shunchaki marmar va pishiq g’ishtlardan tiklangan imorat emas, balki ajdodlar ruhiga cheksiz ehtirom, millatning o’z asli va o’zligiga qaytgan onlarining me’moriy timsolidir.

Ma’naviy xazina

Biz “Renessans” so’zini tez-tez tilga olamiz. Uyg’onish davri shunchaki quruq so’zlardan, minbarlardan yangraydigan balandparvoz nutqlardan iborat emas. U — Imom Buxoriyning tunlari chiroq yog’usida ko’z nurini to’kib, hadis saralash yo’lida chekkan zahmati, Ahmad Farg’oniyni yulduzlar sirini uqqan teran nigohi, Abu Ali ibn Sinoning butun bashariyat xastaliklariga davo izlagan aql-idrokidir.

Shu paytgacha ulug’ allomalarimizning boy merosi dunyoning turli burchaklaridagi kutubxonalarda, begona qo’llarda, bo’lak-bo’lak qo’lyozmalar holida sochilib yotgan edi. Markazning eng katta ahamiyati shundaki, u mazkur tarqoq ma’naviy xazinani bag’rida jamladi. Bu yerda tarix shunchaki tomosha qilinmaydi. U zamonaviy texnologiyalar va noyob ekspozitsiyalar orqali odamning yuragiga singdiriladi, tirik vujuddek his etiladi.

Jahon bizni qaytadan kashf etmoqda

Bugun markaz jahon sharqshunosligi va ilmfanining muhim muhokama maydoniga aylanib ulgurdi. Xorijdan kelgan taniqli olimlar, Sharq tarixi bilimdonlari bu yerdagi noyob muhitni va to’plangan xazinani ko’rib, hayratini yashira olmayapti.

Fransiya milliy kutubxonasi va Luvr muzeyi mutaxassislari, jumladan, yetakchi tadqiqotchi Fransoa Derosh va taniqli san’atshunos Yannik

Lins bu yerdagi keng ko‘lamli ishlarga yuqori baho berdi: “Mazkur markaz shunchaki muzey emas, balki islom madaniyatining insoniyat sivilizatsiyasiga qo’shgan bebaho hissasini butun dunyoga qayta kashf etib berayotgan tirik ensiklopediyadir”.

Arab dunyosi instituti va Oksford Islom tadqiqotlari markazi direktori, professor Farhan Nizami hamda UNESCO ekspertlari esa qo’lyozmalarni saqlash va raqamlashtirish borasidagi ishlarni ko’rib, Toshkent yana bir bor Markaziy Osiyoning ma’rifiy va ilmiy markaziga aylanganini alohida e’tirof etmoqda. Bu e’tiroflar zamirida katta haqiqat bor — dunyo bizni qaytadan kashf etmoqda.

Odobi va ilmi bilan qalbni zabt etgan avlod

Markaz zallarini aylanar ekansiz, mahobatli peshtoglar sizni o’sha buyuk davrlarga yetaklaydi. Ammo bu yerda meni hayratga solgan, to’g’risi, ichimni yoritib yuborgan boshqa bir jonli manzara bo’ldi. Bu — zamon bilan hamnafas, ko’zi yonib turgan, kelgan mehmonlarga yo’lboshchilik qilayotgan o’zimizning qorako’z yigit-qizlarimizdir.

Biz ana shunday umidli yoshlardan Samandar ismli yigit bilan suhbatlashib qoldik. Bir emas, beshta xorijiy tilni suv qilib ichib yuborgan bu yigitning bilimiga, ayniqsa, muomala madaniyati va odobiga havasingiz keladi. U peshtoglardagi asrlar osha yashab kelayotgan sirli yozuvlarni, naqshlar qatiga yashiringan ma’nomlarni shunday jonli tushuntirib berdiki, beixtiyor tarix tirilgandek bo’ldi.

Eng ta’sirlisi, Samandar Qur’on oyatlarini yurakdan his qilib, o’ta go’zal va shirali ovoza tilovat qilib berdi. Bu shunchaki gidlik emas, balki o’zligini anglagan avlodning qalb sadosi edi. Ularning samimiy tabassumida, har bir mehmonga ko’rsatayotgan ehtiromida ajdoddardan o’tgan azaliy o’zbekona mehmondo’stlik va zamonaviy ziyolilik mujassamdir.

Mojarolar girdobidagi najot qal’asi

Bugun atrofga, yer yuzining u yoki bu burchagiga nazar tashlang: jaholat, kimo’zarlik ruhidagi urushlar, dinlararo va millatlararo lahzalik manfaatlar ortidan kelib chiqayotgan qonli mojarolar. Dunyo go’yo parokandalik chohiga qarab ketayotgandek. Mana shunday tahlikali va tarang vaziyatda Toshkentda Islom sivilizatsiyasi markazining barpo etilishi shunchaki siyosiy yoki madaniy qadam emas. Bu — bashariyatga qarata aytilgan: “To’xtang,

najot urushda emas, najot jaholatda emas, najot ilmda, odamiylikka!” degan umumbashariy da’vatidir.

Bir paytlar — tarixning xuddi shunday murakkab, nizolar avj olgan davrida buyuk bobomiz Burhoniddin Marg’inoniy bebaho “Hidoya” asarini bitgan edi. Bu asar shunchaki huquqiy to’plam emas, balki insoniyatni o’zgalar qonini to’kishdan asragan, jamiyatdagi turli mojarolar va zulmga chek qo’ygan adolat mezonini, najotnoma bo’lgan.

Vaqt esa shiddat bilan o’tmoqda. Bugun zamon o’zgardi, muammolar shaklini o’zgartirdi. Endi bizga faqat kitob sahifalaridagi matn emas, balki o’sha “Hidoya”ning tirik, amaliy ko’rinishi — dunyoga ma’rifat tarqatuvchi yaxlit markaz kerak edi. Nazarimda, bugun Islom sivilizatsiyasi markazi aynan o’sha “Hidoya” asarining zamon talablariga moslashgan, toshga va ilmga ko’chgan ulug’vor timsoliga aylanadi. Bu maskanda jaholatga qarshi — ilm, parokandalikka qarshi esa birlik va bag’rikenglik quril qilib olingan. Bu, o’z navbatida, millatimizning insoniyat tinchligi yo’lida ko’rsatayotgan eng oliyanob xizmatidir.

Larzaga soluvchi zalvor

Majmuaning markaziy zalida saqlanayotgan Hazrati Usmon mus’hafi — muqaddas Qur’oni karimning noyob qo’lyozmasi oldida to’xtaganingizda tomlaridagi oqib turgan qon bir lahza to’xtab qolgandek bo’ladi. Bu — asrlar hamda dunyoviy va diniy ilmlar tutashgan muqaddas nuqta. Odam bu sirli maskanda aylanar ekan, qalbida beixtiyor bir faxr, bir g’urur to’lqini ko’tariladi: “Men shunday ulug’ donimshandlar, dunyo sivilizatsiyasiga tamal toshini qo’ygan allomalarining vorisiman!”.

O’sha lahzada ko’nglimdan bir gap o’tdi: biz ulug’ ajdodlarimiz bilan faqat maqtanib, o’tmish soyasiga bekinib yuradigan millat emasmiz. Agar Samandarga o’xshagan besh tilni biladigan, iymoni but, ilmi ziyoda, odobi go’zal yigit-qizlarimiz bo’y ko’rsatayotgan ekan, demak, o’sha muqaddas zanjir uzilib qolmagan. Buyuk bobolarimizning ma’naviy geni, ilmga tashnaligi bugungi avlodning qon-qonida yashamoqda. Demak, kelajakdan ko’ngil to’q.

Bu shunchaki o’tmish bilan maqtanish emas. Bu, Prezidentimiz ta’kidlaganidek, zimmamizdagi ulkan ma’naviy mas’uliyatdir. Ushbu muhtasham koshona moziy sukutini buzib, kelajakka qarata baralla aytilgan nidodir: “Bizning ildizimiz chuqur, daraxtimiz esa hali uzoq vaqt gullayveradi!”.

Maqsud JONIXONOV, jurnalist

“Yangi O‘zbekiston” va “Правда Востока” gazetalarini tahririyati” DM

MOUASSIS:
O‘zbekiston Respublikasi
Vazirlar Mahkamasi

Bosh muharrir:
Salim DONIYOROV

Qabulxona: (71) 233-56-33
E’lonlar bo’limi: (71) 233-70-98

Tahririyatga kelgan qo’lyozmalar taqdir qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.
Gazetaning yetkazib berilishi uchun obunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar.
Gazeta tahririyat kompyuter markazida sahifalandi.
Gazetaning poligrafik jihatdan sifati chop etilishiga “SHARQ” NMAK mas’ul.

E-mail: info@yuz.uz
BeG-caitr: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Devonxona va ishonch telefoni:
(71) 233-56-60

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2020-yil 13-yanvarda 1047-raqam bilan ro’yxatga olingan.
Nashr indeksi — 236. Buyurtma — G-946.
29213 nusxada bosildi.
Hajmi — 3 taboq. Ofset usulida bosilgan. Qog’oz bichimi A2.
Bahosi kelishilgan narxda.

“SHARQ” nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Bosmaxona manzili: Toshkent shahri, Buyuk Turon ko’chasi, 41-uy.

Navbatchi muharrir: Munajat Mo’minova
Musahhih: Akbar Qarshiyev
Dizayner: Xurshid Abdullayev

Manzilimiz:
100060, Toshkent shahri,
Shahrisabz ko’chasi, 85-uy